

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Βωμοί

Τά Παράκαιρα

1965

Η Σειρά ΑΠΑΝΤΑ Κ. ΠΑΛΑΜΑ τόμοι 16 εκδόθηκε με την επιμέλεια του ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ από τους εκδοτικούς οίκους ΜΠΙΡΗΣ-ΓΚΟΒΟΣΤΗΣ

Η ίδια Σειρά, για λόγους εύκολης χρήσης, κυκλοφορεί σε 32 τόμους χαρτόδετους από τις εκδόσεις ΑΔΕΛΦΟΙ Γ. ΒΛΑΣΣΗ, Λόντου 2 ΑΘΗΝΑ 106 81, τηλ. 3612900-3627557

ΑΘΑΝΑΤΑ ΕΡΓΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

ΟΙ ΠΑΤΕΡΕΣ

Ταηδόνια τῆς Ἀνατολῆς καὶ τὰ πουλιὰ τῆς Δύσης.
(Τραγοῦδι τοῦ λαοῦ).

Ἡ Ἑλλάδα, ἀρχαία, παντοτινή. Μὰ κοίτα, καὶ τῆ βρίσκεις τοῦ νέου μέσ' στὸ περπάτημα τῆ δύναμη τοῦ ἀρχαίου. Πόσες φορές δὲ βλέπουμε στοῦ νέου παιδιοῦ τὸ σείσιμα, στοῦ νέου παιδιοῦ τὸ λίγισμα, νὰ σειέται, νὰ λιγιέται μέσ' ἀπ' τοῦ χρόνου τοὺς ευθούς ὁ γέρος ὁ πατέρας, καὶ μ' ἔλο πού τοῦ νέου παιδιοῦ τὸ λίγισμα, τὸ σείσιμα, σὰν ἀλλαχτὰ καὶ σὰ θρεφτὰ κι ἀπ' ἄλλο θιός, ποιὸς ξέρει! κἂν ἀπ' τῆς μάννας τὸν ἀέρα, κἂν ἀπὸ τὸν ἴσκιό κάποιου προγόνου θάρδαρου καὶ ἀλαργεμένου, πού ἤρθε καὶ στοίχισε, καὶ ξαναζῆ στοῦ νέου παιδιοῦ τῆ μοῖρα.

Ἡ νέα Ἑλλάδα, νέα ψυχὴ, νιὸς λόγος, νιὸ τραγοῦδι, καὶ τῆς Ἑλλάδας τῆς ψυχῆς, τραγοῦδι ἐσύ, ὁ καθρέφτης. Καὶ γέρνεις καὶ κοιτάζεσαι μέσ' στὸν καθρέφτη, ὦ Μάννα, καὶ λαμπροκαθρεφτίζεσαι μὲ τίς θωριές τῆς πλάσης καὶ μὲ τὰ πάθη τῆς καρδιάς. Σ' ἐσὲ καρδιά καὶ ἡ πλάση, γιὰτι ἀπ' τὴν πέτρα ὡς τὸ πουλιὸ στὸν κόσμῳ τὸ δικό σου κ' αἰστάνονται ἔλα καὶ μιλᾶν μ' ἀνθρωπινὴ λαλίτσα. Σ' ἐσένα πάλε καὶ ἡ καρδιά σταυραδεμφὴ τῆς πλάσης τῆς ἀγγιχτῆς κι ἀπάρθενης ἀπ' τὴν πανάρχαιαν ὥρα πού γύρω ἀπὸ τίς μαντικὲς θαλανιδιές καὶ κάτου στὸν ἴσκιό τῆς ἱερῆς ἐλιᾶς καὶ μέσ' στὸ φῶς τὸ ἀκράτο, καλὸρρυθμα, λειτουργικά, διαβαίναν τραγουδώντας Ἀλκαῖοι καὶ δωρικοὶ χοροὶ καὶ ἰωνικὲς κιθάρες.

Τοῦ τραγοῦδιοῦ σου ὁ ποιητὴς ἐγὼ δὲν εἶμαι, ὦ Μάννα, καὶ μήτε καὶ ἀκριβὸς κανεὶς τῆς γνώρας καὶ τῆς φήμης ἀπ' τοὺς μακάριους τοῦ θεοῦ τοῦ δελφικοῦ πού πίνουν

καὶ ζοῦν ἀπὸ τ' ἀθάνατο νερὸ τῆς Ἴπποκρήνης. Μονάχη ἐσ' εἶσαι κι ὁ Ὅμηρος, ἐσὺ καὶ ἡ Φαντασία τοῦ τραγοῦδιοῦ πού τραγουδᾶς, Δέσποινα, Μάννα, Ἑλλάδα. Καὶ τὰ παλιὰ βιολιά χτυπᾶς μὲ δοξαριὲς καινούριες. Ὁ ψάλτης δίχως ὄνομα καὶ χίλια ὀνόματα ἔχει. Ψάλτης κανένας ἀπὸ μᾶς τοῦ ψαλτηριοῦ σου, τί ἔλο: κάτου ἀπὸ σὲ ἀξεχώριστα καὶ ὀμάδι, εἴμαστ' ὁ ψάλτης, μὰ πιὸ πολὺ εἶν' οἱ ταπεινοὶ κ' οἱ ἀπλοὶ θλαστοὶ, οἱ ξωμάχοι. Ἄγνωστοι καὶ ἀγύρευτοι ζοῦν ἔξω ἀπὸ τίς χώρες τοῦ θάρυπνου, τοῦ ἀκάθαρτου καὶ κρύου καὶ μολεμένου, κάτου ἀπ' τὰ μάτια τ' οὐρανοῦ νυχτόημερα, καὶ παίρνουν ἀπὸ θουνὰ καὶ πόταμους καὶ στάνες καὶ ρουμάννα, κι ἀπὸ τῆς γῆς τὰ καθαρὰ κι ἀπὸ τ' ἀγνὰ τῆς πλάσης τῆ γνώμη καὶ τῆ λεβεντιά, τὸ στίχο καὶ τὸν ἦχο.

Χαῖρε, ὁ Πολίτης, ὁ Σοφός! — Ἡ αὐγὴ ροδογελοῦσε, στ' ἀραχνιασμένο, στὸ κλειστὸ παλάτι εὐαρὺς ὕπνος τὸ γέρο καταχώνιαζε τὸ βασιλιά, τὸ Μῦθο, καὶ γύρω του νυχτερευτὲς καὶ λιθανίστρες γύρω θρησκειές, λατρείες καὶ οἱ βωμοὶ λογῆς καὶ σὰ σβουσιμένοι. Καὶ τὰ πορτοπαράθυρα τοῦ παλατιοῦ τ' ἀνοίγεις καὶ μπάζεις μέσα τῆς ζωῆς τὸ φῶς καὶ τὸν ἀέρα, καὶ λὲς τοῦ Μῦθου: — Εὐπνησε! — Καὶ λὲς τοῦ ρήγα: — Μίλα, ξύπνα, καὶ νὰ ἡ Παράδοση καὶ νὰ ἡ νεράϊδα μίλα! — Καὶ ξεσκεπάζεις τῆς κρυφῆς λιγόλογης Παροιμίας τ' ἀγαλματένιο πρόσωπο, νόημα, φωνὴ τῆς δίνεις. Καὶ τῆς καρδιάς μας τὴν καρδιά μᾶς δείχνεις, τὸ Τραγοῦδι τ' ὀλόδροσο, τὸ πιὸ ὀμορφο ρηγόπουλο, καὶ κράζεις: — Ἀκούστε το πῶς κελαῖδεῖ καὶ δέστε το πῶς πάει! —

Χαρῆτε, νιάτα ἑλληνικά, περηφανέφου, Μάννα!

*

Χαῖρε, κ' ἐσὺ ὁ κελαϊδιστής, τὸ κρητικὸ τ' ἀηδόνι! Σὰ νὰ χωρίζεις τοῦ τεχνίτη τὸ τραγοῦδι πρῶτος ἀπ' τὸ τραγοῦδι τοῦ λαοῦ πού ρέει κ' εἶναι σὰν ἕνα

μ' ἐσένα, ὦ πλάση ἀπρόσωπη, τί χίλια πρόσωπα ἔχεις.
 Καὶ τοῦ τεχνίτη τὸ τραγοῦδι σφραγιστὸ μὲ μύριες,
 μὲ λογῆς βούλλες ἄμοιαστες, καὶ ἡ κάθε βούλλα δείχνει
 καὶ νιδὸν ξέχωρο πρόσωπο χρυσογραμμμένο ἀπάνου,
 ποῦ ἓνα, κι ἀξίζει γιὰ πολλά, καὶ ντόπιο καὶ σὰν ξένο.
 Μέσ' στὴ θουνόσπαρτη Σητεία, τῶν πέλαων ξαγναντεύτρα,
 στῆς Κρήτης τὴν Ἀκρίτισσα ποῦ γέννησεν ἐσένα,
 ποιὸς θεὸς σέ βλόγησε; Καὶ ποιά κρητικοπούλα νύφη,
 ποιά νύφη συναναθρεφτὴ ποιῶς φράγκισσας Καλλιόπης
 ποιὸν δημηρίδην ραψωδὸν ἀγάπησε καὶ πῆρε,
 γιὰ νὰ γεννήσουν — θεοῦ χαρὰ — διπλομορφία, τὴ Ρίμα
μὲ τὴ λαλιὰ τὴ ζωντανή ποῦ τὴ λαλεῖ κι ἀντρεϊεύει
 τὸ Γένος ὀλοζώντανο; Δόξα σ' ἐσέ, ὁ Κορνάρος,
 δόξα σ' ἐσένα, ὁ ποταμὸς ὁ χρυσομελιτάρης,
 ποῦ τρέχεις καὶ κατρακυλᾷς καὶ πότισμα καὶ δρόσος
 τῆς θείας Ἑλληνισσας φυλῆς κ' ἐλευτέρης καὶ σκλάβας.
 καὶ μὲ τοὺς Ἑρωτόκριτους καὶ μὲ τίς Ἀρετούσες,
 δόξα κι ἀγάπη καὶ τιμὴ κι ὄλες τίς ἀντρεϊοσύνες!

Χώρα, ματιὰ, περπατησιὰ, κορμοστασιὰ ὁ καθένας,
 στοῦ δεκαπεντασύλλαβου τὸ βῆμα ἀρμονισέ τους,
 τὴν κρίση μὴν τὴ φοβηθῆς, καὶ μέτρα τους καὶ πῆς τους,
 Μοῦσα, μὲ τὰ σημάδια τους καὶ μὲ τὰ ὀνόματά τους.

Σολωμὸς, Ρήγας, Βηλαράς, Ψυχάρης, Βαλαωρίτης,
 τῆς μυγδαλιᾶς τὰ στέφανα καὶ τοῦ σποριᾶ τὰ χέρια,
 καὶ οἱ παραστάτες κ' οἱ προσετοί. Πολέμαρχοι. Οἱ Πατέρες.

Πλάστης κριτής, ὁ Πολυλάς. Καὶ μὲ τῶν Ἰλιάδων
 καὶ μὲ τῶν Τετραβάγγελων τὸ φῶς ὁ Πάλλης, φάλτης.
 Γιὰ χαίρονται τοῦ ἡλιοῦ τὸ φῶς, γιὰ μέσ' στὸ χῶμα λιόνων,
 βασιλευτοί, ἀβασίλευτοι, δὲν ξέρω· ζοῦν ἐμπρός μου.
 Στοὺς οὐρανοὺς ἑλληνικοὺς, τῆς ἀρμονίας ἡ Πούλια.
 Σ' ἀνανθο βράχο ἀποσυρτός, ἀταίριαστος, μονάχος,
 ζωσιμένος μὲ τῆς λῦρας του τὸν ὠκεανό, καὶ ὁ Κάλβος.

— Πατριδολάτρη σαλπικτὴ μεγαλομάρτυρα! Ἦρθεν,
 ἦρθε τῆς δόξας ὁ καιρὸς. Ὡς πότε, παλληκάρια;
 Δὲ ζοῦν τὰ παλληκάρια πιά θεριά σ' ἐρμῆς καὶ σπήλια,
 τῆς Πολιτείας διαφεντευτές, τοῦ θρόνου εἰν' ἀντιστύλια.
 Μὰ εἰν' ἡ Ἑλλάδα σου πλατιὰ, τετράπλατα γραμμμένη
 στὰ σύνορα τοῦ χάρτη σου, στοῦ ὄνειρου σου τὰ μάγια,
 μακριὸς ὁ δρόμος, ἄσωτος, τὰ κακοτόπια πλήθος,
 ὁ ὄχτρος ἐφτάφυχος καὶ μέσ' στὸ ψυχομάχημά του.
 Κύριοι, τὰ μίση τῶν ἔθνων καὶ τῶν τρανῶν οἱ ἀμάχες.
 Σὰν τὴν ἀρχαίαν ἀράθυμη βασίλισσα, κ' ἡ Ἀγάπη
 μαρμάρωσε καὶ στέκεται μαζί μὲ τὰ παιδιὰ τῆς
 δοξαρεμένα ἀπὸ σκληροῦς θεοὺς μέσ' στὴν ποδιά της.
 Καὶ τῶν αὐτοκρατόρω μας ὁ σταυραῖτος μακριάθε
 κλαγγάζει ἀπὸ τὴν ξενητιά. — Ξενητεμένε, μήπως
 μᾶς στέλνεις χαιρετίσματα; Μηνᾶς τὸ γυρισμὸ σου;
 Τῆς δόξας ἦρθεν ὁ καιρὸς; Ὡς πότε; παλληκάρια;

— Μῶμε κ' ἐσὺ παιγνιδιστὴ, Θύρη, δειλὴ βοσκάρη,
 ἀπὸ τῆς Τουρκαρβανιτιᾶς τὸ λύκο σαστισμένη,
 πρόδρομε, ποῦ δὲν ὄκνεφες νὰ κονταροχτυπήσης,
 καὶ μέσ' στὰ μαῦρα Γιάννενα τὰ κατασκληθωμένα,
 γιὰ κάποιο μέγα λυτρωμὸ μελλόμενο τοῦ Λόγου.
 Στῆς λυτρωμένης Ἡπειροῦς τίς ράχες καὶ τίς λίμνες
 προσμένει σε ἡ φλογέρα σου ποιμενικὴ μὲ κάποιους
 πιὸ γλυκοὺς ἤχους ἀπαιχτοὺς, γιὰ νὰ τοὺς παίξῃς τώρα,
 ἄν, ὅπου ζοῦσες ἄμοιρος, μακαριστὸς γυρίσης.

— Κ' ἐσὺ ὁ ἀσύγκριτος! Μ' ἐσέ πρωτόφαντος ὁ στίχος,
 μαζί, ἡ πολέμια χλασὴ καὶ ἡ κλάφα τῆς τρυγόνας
 καὶ ἡ χάρη ποῦ ἀγιο λείψανο τ' ὠραῖο συντρίμιμ κάνει.
 Κι ἂν τὸ πετᾶς μισουρανὶς τοῦ βούκινου τὸ σκοῦσμα,
 μυστικὰ γέρνεις καὶ γλυκὰ τὸ στήθος πρὸς τὴν ἄρπα,
 νὰ πλάσης τ' ἄστρο τῆς νυχτὸς καὶ τ' ἄστρο τῆς ἡμέρας,
 νύχτα γιομάτη θάματα, νύχτα σπαρμένη μάγια.

— Καὶ ὦ Φωτεινέ, Ἀστραπόγιαννε καὶ ἀρματωλὲ καὶ Ἀκρίτα

και τῆς φυλῆς και τῆς φωνῆς, καρδιά, τραγούδι, λόγος,
 τοῦ Γένους φυλακᾶτορα, και σὰ νὰ στέκῃς πάντα
 σκοπός, τὸ καρποφύλλι σου τὸ κλέφτικο κρατώντας,
 μὲ κάποια δλάνοιχτα φτερά, σὰ σκέπη ἀπάνωθὲ μας.
 Δροσάτος ἀπ' τοῦ Κίσαθου τὴν πάχνη, ἀπὸ τῆ φλόγα
 μαυριδερός, μοσκοβολᾶς μπαρούτι και θυμᾶρι.

—Κι ὁ ἀπ' ἄλλους δυνατώτερος, μὰ και γι' αὐτὸ γραμμένος
 νὰ τῆνε σέρνης για καιρὸ σὰν ξεμοναχιασμένη
 τῆ δύναμή σου, τοῦ καιροῦ καταφρονήτρα και ἄλων
 ὄσοι μισοί, και σὰ νερὸ μήτε ζεστὸ οὔτε κρύο,
 καρποὶ ἄδετοι ἀνωφέλευτοι, μήτε καλοί, κακοί οὔτε,
 μισοί και σβοῦνε, οἱ τίποτε στὸ τίποτε γυρίζουν,
 και — τὸ εἶπε ὁ τρισεγγάλος σου πατέρας, ὁ Ἄλιγγέρης, —
 δὲν τοὺς θαστᾶ ἢ παράδεισο, μήπως και τῆ μολέψουν,
 και δὲν τοὺς θέλει ἢ κόλαση, μήπως τὸ παινετοῦνε.
 Ἄντάρτη και καταλυτῆ, διδάχε και οἰκοδόμη
 μὲ τοῦ Οἴστρου τὰ κεντήματα, μὲ τῆς Σοφίας τὰ μέτρα,
 θέλεις δὲ θέλεις, μιὰ φορά, κι ἄς εἶναι ἄργά, ἕνας θράχος
 θὰ σκαλιστῆ για νὰ γενῆ θωμὸς μὲ τ' ἄγαλμά σου.

*

Στῆστε θωμούς, χώριους, λογῆς, κι ἀπὸ τὰ μάρμαρα ἔλα,
 τὰ κόκκινα, τὰ πράσινα, τ' ἄσπρα, τὰ πλουμισμένα,
 κάθε πατέρας και θωμὸς, κάθε θωμὸς πατέρας
 μὲ τὸ δικό του τ' ὄνομα, μὲ τῆ δική του εἰκόνα,
 σημάδι νὰ εἶναι τ' ὄνομα και λατρεμὸς ἢ εἰκόνα·
 κ' ἕνα θωμὸ, τοῦ τραγουδιοῦ κορώννα στῆστε, για ἄλλους.
 Και γύρω σ' ἄλλους τοὺς θωμούς και στὸ θωμὸ τὸν ἕνα
 και Ἄπόλλωνες και Σάτυροι και Μοῦσες, νέοι, ὠραῖοι,
 κισσομυρτοστεφάνωτοι, ποιητὲς και τραγουδίστρες,
 περιπλεγτοί, μὲ τάματα, μὲ πρόσφορα κανίσκια,
 δάκρυα τοῦ μοσκολίθανου, τοῦ στίχου κεροπλάστες,
 κι ἀπ' τῶν ἀνθῶν τὸ βύζασμα τεχνίτες μυροβράστες,
 χοροὺς χορεῦτε γραικικούς, πανηγυρίστε τα ἔλα
 τὰ πανηγύρια, ἑλληνικά, βυζαντινά, ρωμαϊκά,

πινδαρικό, σολωμικὸ τὸν ὕμνο ἀνάφτε, ὑψώστε!
 Και μὴ μοῦ θαργομήσετε, μὴν παραπονεθῆτε
 κι ὄσοι τῆς λύρας δάσκαλοι και τῆς φλογέρας πρῶτοι,
 μαστόροι μὲ τῆ δοξαριά, μὲ τὴν πνοή φερμένοι
 σὰ μὲ φτερά ὑπερκοσμικά στοὺς φαντασμένους κόσμους,
 και οἱ πρωτινοὶ και οἱ πιὸ στερνοὶ και οἱ νιοὶ και οἱ γερασμένοι
 και στῆ ζωῆ ὄσοι σέρνεστε κι ὄσοι στὰ Ἡλύσια ζῆτε
 και πὸν καθαλλικεύετε τὸ φτερωτὸ νοητάκι,
 βουνησιοὶ ἀπὸ τῆ Ρούμελη κι ἀπ' τὸ Μωριά καμπίσιοι,
 κορυδαλοὶ τῆς Ἡπειρος, αἰτοὶ μακεδονίτες,
 θρακιῶτες γέρανοι, κ' ἔσεις, νησιώτικα δελφίγια,
 τοῦ Ἰόνιου τ' ἀφροκύματα, τοῦ Αἰγαίου δροσομελέτμια,
 ἄττικοὶ ψάλτες, σιγαλὲς κ' ἔσεις μοιρολοῆτρες,
 ἄ! μὴ μοῦ θαργομήσετε, μὴν παραπονεθῆτε
 πὸν δὲ στηθήκανε θωμοὶ για σὰς μὲ τ' ὄνομά σας.
 Γιατί, ὦ τῆς νιότης ἀκριβοί, γιατί, ὦ νυμφίοι τῆς Ρίμας,
 τὰ λεβεντόπαιδα εἴσαστε, δὲν εἴσατε οἱ πατέρες.
 Κ' εἶναι και κάποιοι... Εἶναι θωμοὶ πὸν γίνονται—δὲν εἶναι—
 μπορεῖ ψηλότεροι και πιὸ φανταχτεροὶ ἀπὸ τούτους.
 Τὰ ὄνόματά σας λάμπουνε κ' οἱ εἰκόνας σας θαμπώνουν
 τὰ μάτια τὰ δραματικά κι ὄσο ποτὲ δὲ φέξαν
 κι ὄσο ποτὲ δὲν ἄστραψαν τὰ ὄνόματα κ' οἱ εἰκόνας,
 κι ὄσα γραμμένα σὲ θωμούς. Γρήγορ' ἄργά μιὰ θεία
 Πυθώνισσα ἀπολλωνική τρανόκραχτα ὡς τ' ἀστέρια
 στὸ διάβα κάποιων ἀπὸ σὰς θὰ τὸν ἀποσκευάση,
 κράχτη δειλὸ τὸ λόγο μου, σκούζοντας: Νὰ οἱ Πατέρες!

*

Κ' ἐγὼ ποιὸς εἶμαι; Ὁρθρὸς θαμπὸς χρυσῆς ἀυγῆς καθάριας,
 ἢ κάποιο ἀνάδομα στερνὸ στὸ σβύσιμο μιᾶς φλόγας;
 Μὴν εἶμαι ρεῖθρο ἀπὸ πηγῆ μιᾶς μουσικῆς και στάζω;
 Μὴν κυπροκούδουνο και ἠχῶ και ντέφι κι ἀλαλάζω;
 Ξέρω; Δὲν ξέρω τίποτε. Γνωρίζω μόνο, ἐγὼ εἶμαι
 τοῦ ἀπόμερου ζευγολατιοῦ πὸν μέσα του πρωτόειδης
 τὸ φῶς και τῆς μητέρας σου τὸ χαμογέλιο, ἐγὼ εἶμαι
 τοῦ ἀπόμερου ὑποστατικοῦ και ὁ φυτευτῆς και ὁ κύρης,

ἡ ὄψη του

Διαδοχή

Μεταγενέστεροι
 τοῦ ἀπόμερου περιβολιοῦ πατέρας, καὶ δικός σου.

Κ' ἐσὺ παιδί ἀπ' τὸ αἷμα μου κι ἀπὸ τὸ λογισμό μου,
 παιδί μου ἐσὺ, τὸ χτῆμα μου ποῦ θὰ κληρονομήσης,
 μέσα του, ἀπάνου στ' ἀπαλὰ βρυγιὰ καὶ στ' ἀνθοκλάδια,
 στὰ μονοπάτια, στὶς βραγιές, ὅπου καρποί, ὅπου φύτρες,
 καὶ σὲ βωμῶν ὑψώματα καὶ σ' ἀγαλμάτων πόδια,
 πουλιὰ καὶ λύρες κελαιῖδαν, καρδιές καίνε, ὅπως καίνε
 τὰ κανελλογαρύφαλα στὰ θράκια τ' ἀναμιμένα
 γιὰ τὰ μοσκοβολήματα, γιὰ τοῦ κακοῦ τὰ ξόρκια,
 καὶ εἶν' οἱ βωμοὶ θρησκευτικοί, καὶ οἱ γλυπτικὲς εἰκόνες,
 καὶ μ' ὄλο τους τ' ἀσάλευτο, σὰν ἀπὸ σάρκα ζοῦνε.
 Τοῦ ξωτικοῦ ἀναγάλιαση καὶ ξάφνισμα τ' ἀνθρώπου,
 τὰ δέντρα ἀγνώριστα εἶν' ἐκεῖ, παράξενα θαλμένα,
 καὶ λὲς δὲν ἔχουν ὄνομα, σειρὰ γενιᾶς δὲν ξέρουν.
 Ποτήρια, τῆς μοσκοβολιᾶς προσφέρουν τὸ νεχτάρι
 κάποια λουλούδια, καὶ οἱ καρποί, κάποιοι καρποὶ μοιράζου
 τῆς ἀλοῆς τὸ πίκραμα καὶ τ' ἀφιονιοῦ τὸν ὕπνο.
 Μὰ ἐκεῖ, τῆς γέφυγς ὄνειρα, τὰ δλόγλυκα τὰ σῦκα,
 σμαράγδι εἶναι τὸ θῶρι τους καὶ σμάλτο εἶν' ἡ καρδιά τους,
 σμάλτα, σμαράγδια τῆς δροσιᾶς καὶ τῆς ἀπαλοσύνης·
 καὶ τὰ κεράσια τοῦ μαγιοῦ καὶ τὰ σπειριὰ τοῦ ρόιδου,
 φιλιὰ καὶ κρουσταλλώσανε, ρουμπίνια καὶ ἀναλιώσαν.
 Στὰ τραχιὰ κλήματα θαριὰ τὰ ζουμερὰ σταφύλια
 τῆς φτώχιας εἶναι ὁ θησαυρός, τῆς ὁμορφιᾶς ἡ ζήλια.

Παιδί, τὸ περιβόλι μου ποῦ θὰ κληρονομήσης,
 ὅπως τὸ βρῆς κι ὅπως τὸ δῆς νὰ μὴν τὸ παρατήσης.
 Σκάψε το ἀκόμα πιὸ βαθιὰ καὶ φράξε το πιὸ στέρεα
 καὶ πλούτισε τὴ χλώρη του καὶ πλάτηνε τὴ γῆ του,
 κι ἀκλάδευτο ὅπου μπλέκεται νὰ τὸ βεργολογήσης,
 καὶ νὰ τοῦ φέρνῃς τὸ νερὸ τὸ ἀγνὸ τῆς βρυσσιάννας,
 κι ἂν ἀγαπᾷς τ' ἀνθρωπινὰ κι ὅσα ἄρρωστα δὲν εἶναι,
 ρίξε ἀγιασμοὺ καὶ ξόρκισε τὰ ξωτικά, νὰ φύγουν,
 καὶ τὴ ζωντάνια σπεῖρε του μ' ὅσα γερά, δροσάτα.
 Γίνε ὀργιστός, φυτευτής, διαφεντευτής.

Κι ἂν εἶναι

κ' ἔρθουνε χρόνια δίσεχτα, πέσουν καιροὶ ὠργισμένοι,
 κι ὅσα πουλιὰ μισέφουνε σκιασμένα, κι ὅσα δέντρα
 γιὰ τίποτ' ἄλλο δὲ φελᾶν παρὰ γιὰ μετερίζια,
 μὴ φοβηθῆς τὸ χαλασμό. Φωτιά! Τσεκούρι! Τράβα,
 ξεσπέρμεφέ το, χέρσωσε τὸ περιβόλι, κόφ'το,
 καὶ χτίσε κάστρο ἀπάνου του καὶ ταμπουρώσου μέσα,
 γιὰ πάλεμα, γιὰ μάτωμα, γιὰ τὴν καινούρια γένα
 π' ὄλο τὴν περιμένουμε κι ὄλο κινάει γιὰ νάρθη,
 κι ὄλο συντρίμμι χάνεται στὸ γύρισμα τῶν κύκλων.
 Φτάνει μιὰ ιδέα νὰ στὸ πῆ, μιὰ ιδέα νὰ στὸ προστάξῃ,
 κορώνα ιδέα, ιδέα σπαθί, ποῦ θὰ εἶν' ἀπάνου ἀπ' ὄλα.

τὰ ριζικά σέ μοίρανε, σέ φόρτωσε τὰ δῶρα,
 μ' ὄλα ὄσα ξέρει νὰ σκορπᾶ καὶ πλούσια νὰ χαρίζη
 μαύρ' ἢ ἀσκημιὰ τῆς ὀμορφιάς κι ὄταν παραστρατίζη
 κι ὄταν ὀλόβισα ἢ ὀμορφιά πατεῖ, γιατί, πρὶν γίνη
 τὸ εἶδωλο, εἶν' ἢ ὀμορφιά τὸ σκιάχτρο, καὶ χτυπιέται.
 Καὶ μήτε πού ἀξιῶθηκες τὸ κρίμα τὸ δικό σου
 μὲ τὸ ρουμπίνι τὸ αἷμα σου νὰ τ' ἀκριβοπλερώσης,
 καθὼς τὸ πλέρωσε ἢ Γκιουλοσούμι τοῦ μαντευτῆ σου θρήνου.
 (Ὁ θάνατος κι ὄσο σκληρός, πιδ εὐγενικός καὶ πάντα
 μπρὸς στὸ καταφρονετικὸ συγκύλισμα πού ἀφήνει
 καὶ πού χαρίζει τῆ ζωῆ, γιὰ προσβολή κ' ἐκείνη).

Μόνο ἔν' ἀγόρι, ἀνάμεσα στοὺς ἄδειους καὶ τοὺς χαίνους,
 στὴν πόρτ' ἀπόξω τοῦ κριτῆ νυχτέρεψε γιὰ σένα
 μὲ τῆς ἀγάπης τὴν ὀρμὴ καὶ τὴν εὐκὴ, ἀπὸ σένα
 πρωτόβγαλτη στὰ σπλάχνα του, γιὰ νὰ ριζώσῃ αἰώνια.
 Μόνο ἔν' ἀγόρι πιδ πολὺ σὲ πόθησε ἀπὸ τότε
 πού σὲ σημάδεψε πυρὸ τὸ σίδερο τοῦ κόσμου,
 κ' ἐκεῖ πού σὲ πομπεύανε, κ' ἐκεῖ πού σὲ πατοῦσαν,
 τὰ χέρια σ' ἐσὲ τ' ἄπλωνε καὶ τὰ τρεμοσαλεύαν
 τοῦ θαυμασμοῦ ὄλ' οἱ ἄγγελοι, τοῦ πόθου ὄλες οἱ φλόγες.
 Μόνο ἔν' ἀγόρι ἀνήμπορο νὰ σ' ἀγκαλιάσῃ, ἀνάξιο
 νὰ σὲ γλυτώσῃ, — ἕνας κλαυμός, κ' ἔκλαιε γιὰ σέ, Μελένια!

Κ Α Σ Σ Ι Α Ν Η

Κύριε, ἢ ἐν πολλαῖς ἁμαρτίαις...

Κύριε, γυναίκα ἁμαρτωλή, πολλά,
 πολλά, θολά, βαριά τὰ κρίματά μου.
 Μά, ὦ Κύριε, πῶς ἢ θεότη Σου μιλά
 μέσ' στὴν καρδιά μου!

Κύριε, προτοῦ Σὲ κρύψ' ἢ ἐντάφια γῆ
 ἀπὸ τῆ δροσαυγῆ λουλούδια πῆρα
 κι ἀπ' τῆς λατρείας τὴν τρίςβαθη πηγῆ
 Σοῦ φέρνω μῦρα.

Οἴστρος μὲ σέρνει ἀκολασίας... Νυχτιά,
 σκοτάδι ἀφέγγαρο, ἄναστρο μὲ ζώνει,
 τὸ σκοτάδι τῆς ἁμαρτίας' φωτιά
 μὲ καίει, μὲ λιώνει.

Ἐσὺ πού ἀπὸ τὰ πέλαα τὰ νερά
 τὰ ὑψώνεις νέφη, πάρε τα, Ἐρωτά μου,
 κυλᾶνε, εἶναι ποτάμια φλογερά
 τὰ δάκρυά μου.

Γύρε σ' ἐμέ. Ἡ ψυχὴ μου πῶς πονεῖ!
 Δέξου με Ἐσὺ πού δέχτηκες καὶ γείραν
 ἄφραστα ὡς ἐδῶ κάτου οἱ οὐρανοὶ
 καὶ σάρκα ἐπήραν.

Στ' ἄγραντά Σου τὰ πόδια, βασιλιά
 μου Ἐσὺ θὰ πέσω καὶ θὰ στὰ φιλήσω!

και με τῆς κεφαλῆς μου τὰ μαλλιά
θα στὰ σφουγγίσω.

Τ' ἄκουσεν ἡ Εὐα μέσ' στὸ ἀποσπερνὸ
τῆς παράδεισος φῶς ν' ἀντιχτυπᾶνε,
κι ἀλαφιασμένη κρύφτηκε... Πονῶ,
σῶσε, ἔλεος κάνε.

Ψυχασώστ', οἱ ἁμαρτίες μου λαός·
τὰ ξεδιάλυτα ποιὸς θὰ ξεδιαλύση;
Ἄμετρητό Σου τὸ ἔλεος, ὁ Θεός!
Ἄβυσσο ἢ κρίση.

ΓΥΝΑΙΚΕΣ

Ἦ γυναίκα, τίποτε παντοῦ δὲν εἶν' ἐξὸν ἀπὸ
τὴν κοκκινάδα ποῦ κοκκινίζει τὰ χεῖλι σου,
πλάστρα ζωῆς κι ἀγάπης!

Ψυχάρης (Le crime du poète).

Εὐα, Φραγκίσκα, Λορελάη, Φαίδρα, Μανώ, Χλόη, Κίρκη!
Τὰ δολερά, τ' ἁμαρτωλά στ' ἅγια τῆς ὁμορφάδας
καὶ τῶν εἰδύλλιων ἢ δροσιὰ μέσ' στή φωτιὰ τοῦ πάθους.
Μιρέγια, Ἐλβίρα, Μπεάτρικα, Μινιών, Ἰουλία, Ἐλένη!
Ἐσύ, ἀρμονία τῶν τραγουδιῶν κ' ἐσὺ τῶν ὀνομάτων
ἀστερισμέ, κ' ἡ μπόρα ἐσὺ τῶν γαληνῶν τοῦ Ὀλύμπου.
Λάουρες, Διδώ, Κλεοπάτρα, Ἐδίθ, Ὀφέλια, Λαΐδη Μάκβεθ!
Βασίλισσες τῶν καρδιῶν ὄλων ποῦ χτυπᾶν καὶ χτιζοῦν
τοὺς Παρθενῶνες τῶν καιρῶν καὶ στρίγγλες τῶν αἱμάτων
ποῦ τῶν Ὀμήρων οἱ ἥρωες χύνουν γιὰ σᾶς καὶ σβύνουν.
Κ' ἐσεῖς, θωμοὶ τῆς παρθενιαῆς, Ἐλσα, Ἐλισάβω, Σέντα,
ποῦ ὁ γίγας ὁ τετράψυχος, καὶ τοῦ ἤχου καὶ τοῦ λόγου
δεσπότης, τὴν ἀθάνατη ζωὴ γιὰ νὰ σᾶς δώση
τὴν ποίηση χύνει σάρκα σας, τὴ μουσικὴ ψυχὴ σας.
Κι ἀκόμα ὄσες ἀλόγιαστες κι ἀμνημόνευτες, ὄλες,
παιδοῦλες, δέσποινες, ζωθιές, δημόσιες, ἡρωίδες!

Ποιὰ ταφοπάλατα βιβλία, ποιὰ μνήματα τραγούδια
καὶ ποιῶν ψυχῶν τ' ἀπόδαθα, τοὺς κόρφους ποιῶν μητέρων
ἀφήσατε καὶ βγήκατε, πάντα ἴσκιοι μὲ τοὺς ἴσκιους,
κι ἄς ἔχετε τὸ λάμπιμο τοῦ ἡλιοῦ μὲ τὴ μαυρίλα
τοῦ θυμωμένου Γεναριοῦ καὶ πρόσωπα καὶ πέπλα;
Σὲ ποιὰ δαιμονομάζωξη, μέσα σὲ ποιὰ ρημάδια,
ποιὰ Σάββατα μὲ τὰ στοιχιά τραβάτε νὰ γιορτάστε;
Ἄ! κι ὄσοι ἀλαφροῖσκιωτοι κι ὄσοι σκαφτιάδες φάχτες
τῶν τάφων ποῦ κρατᾶν ἐσᾶς κι ἀπὸ τίς πυραμίδες